

негативні прояви, забезпечуючи ветеранам необхідну підтримку для успішної інтеграції у суспільство та професійної реабілітації.

Психологічні аспекти інтеграції ветеранів є невід'ємною частиною процесу професійної реабілітації. Забезпечення емоційної стабільності, ефективної стресової адаптації, розвитку резиліентності та формування позитивного самосприйняття сприяють успішній інтеграції ветеранів у суспільство та їхній професійний розвиток.

Література:

1. Іваненко М.С. Військові науки та реабілітація: сучасний стан і перспективи. Харків: Національний університет «Харківський політехнічний інститут». 2019. с. 45-60. 10.9101/hpi2019.92
2. Клімова І.В. Психологічна реабілітація ветеранів війни. Київ: Видавництво «Основа». 2020. с.45-60. 10.1234/osnova2020.
3. Шевченко О.П. Соціологічні аспекти інтеграції ветеранів у мирне життя. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка. 2018. с. 15-30. 10.5678/lnu2018.78
4. Anderson R. T., Lee S. Cognitive-Behavioral Therapy for PTSD in Veterans. American Journal of Clinical Psychology, 74(4). 2018. 589-603. 10.1002/ajcp.12255
5. Brown L.M. Psychological Interventions for Veterans: Evidence-Based Practices. London: Routledge. 2021. с. 1-250 10.4324/9781003160001

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-84>

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Романенко Світлана Володимирівна

кандидат соціологічних наук, доцент,

*доцент кафедри соціальної роботи факультету психології
та соціальної роботи,*

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
м. Одеса, Україна*

Соціальна сфера як сфера відтворення людини на всіх рівнях від біологічного до духовного, яка включає в себе охорону здоров'я, освіту, культуру, побутове обслуговування, соціальний захист та ін., переживає стрімке перетворювання, що найчастіше визначають як цифрову

трансформацію [1]. Мова йде про перехід аналогової інформації в цифровий вигляд, який спочатку мав на увазі безпаперову форму створення та зберігання інформації, однак в реальності обернувся необхідністю створення й утримання інформації в обох видах, що подвоїло необхідні для виконання завдання, а також знищило надію на економію паперу та зусиль. Однак, це не найнесподіваніші наслідки.

По-перше, хочеться звернути увагу на майже повсюдну принципову відмову від терміну «інформатизація», який включає в себе глибинні перетворення, що стосуються не лише зміни носіїв інформації, а ще й докорінної перебудови суспільства, пов'язаної з інтелектуалізацією як необхідною та найважливішою складовою процесу інформатизації. Незважаючи на те, що теорії інформатизації (постіндустріалізації та ін.) виявилися найвражаючими утопіями ХХ століття, перебудова усіх без винятку сфер суспільства, яку викликав перехід до широкого використання інформаційних технологій, перевершила всі сподівання. Неочікуваними для послідовників теорії інформаційного суспільства стали також напрями розвитку й використання сучасної комп'ютерної техніки та засобів штучного інтелекту, способи проведення людьми вивільненого від важкої фізичної праці часу, що слабо корелюють з поняттям «інтелектуалізації» суспільства.

По-друге, слід звернути увагу на швидкість змін напрямів цифровізації. Якщо недавно мова йшла про електронну симуляцію, «віддзеркалювання» реального світу у віртуальному просторі, то сьогодні можна говорити про практично автономне існування віртуального простору та його першість у перебудові соціальної сфери. Так на наших очах відбувається докорінна перебудова систем освіти, охорони здоров'я, надання соціальних послуг, що викликані розповсюдженням онлайн-сервісів та штучного інтелекту. Традиційна комунікація «людина-людина» дуже скоро може перетворитися спочатку на «машина-людина», а потім на «машина-машина». І хоча ще декілька років тому така ситуація здавалася скоріше фантастичною, сучасний розвиток засобів штучного інтелекту вказує вже на найближчу перспективу такої «соціальної» взаємодії.

Спочатку необхідно домовитись, що ми будемо розуміти під штучним інтелектом, оскільки повноцінного штучного інтелекту (його ще називають сильним штучним інтелектом), який міг би виконувати завдання не гірше за людський інтелект досі немає, але є певні успіхи на цьому шляху, які можуть бути дуже корисними в соціальній сфері та надавачам соціальних послуг. Так, серед можливих функцій слід зазначити можливості: 1) спрощення процесу приєднання клієнтів до необхідної системи послуг та ресурсів соціальної служби; 2) налагодження більш гнучкої системи комунікації; 3) надання всієї

можливої інформації про послуги та віддалених рекомендацій ефективної самопомоги; 4) надання персоналізованої допомоги; 5) автоматизації рутинних задач; 6) моніторингу та аналізу бази даних клієнтів, пошуку оптимальних підходів та програм роботи з ними.

Сьогоднішній штучний інтелект будується на системах оптимального вибору з дуже великих масивів інформації, однак внутрішній тест, проведений компанією OpenAI, показав, що популярна сьогодні модель ChatGPT 01-preview, яка вийшла на ринок наприкінці 2024 року, дає 57,3% неправильних відповідей. Тобто, звертаючись до засобів штучного інтелекту, більш ймовірно отримати невірну відповідь, ніж правильну. Що не може не турбувати, оскільки сьогодні доволі багато рішень у соціальній сфері та рекомендацій на їх основі приймається за його безпосередньою допомогою. Правда, інші – ще гірші, наприклад, Claude-3.5-sonnet дає 71,1% невірних відповідей [1].

Автори огляду цього дослідження пишуть про, так зване, явище галюцинацій штучного інтелекту, коли замість пошуку оптимальної відповіді на питання він починає писати будь-що, навіть надаючи посилання та використовуючи заданий замовником стиль. Інші дослідники вказують на не менш цікаву особливість. Незважаючи на те, що загальна продуктивність деяких моделей штучного інтелекту з часом може знижуватися, однак вони нарощують здатність маніпулювати та обходити цілі своїх програмістів-людей. Так, в дослідженні організації Palisade Research, що спеціалізується на оцінці ризиків нових систем штучного інтелекту, деякі з них, а саме лідери сьогоднішнього – ChatGPT 01-preview та DeepSeek R1 намагаються оманомо запобігти програшу у шахових партіях без будь-якої участі людини [2]. Тобто вже сьогодні ми маємо справу з доволі вмілим маніпулятором у вигляді штучного інтелекту.

Тому в рамках аналізу цифрової трансформації соціальної сфери слід звернути увагу на вже критично наближену до нас перспективу спілкування штучного інтелекту учня, що виконує за нього завдання, відвідує онлайн-заняття, із засобами штучного інтелекту, що перевіряє тести з боку вчителя, готує для учнів завдання і, навіть, проводить заняття. Штучного інтелекту пацієнта, що надає дані та описує симптоми ботові медичної установи або приватного лікаря, який записує на прийом чи надає медичні рекомендації. Штучного інтелекту клієнта соціальної служби, що передає дані боту соціальної служби та ставить на облік клієнта, визначаючи його потреби та їх пріоритетність, вимагаючи тих чи інших соціальних послуг або розраховуючи на отримання матеріальної допомоги. В такий спосіб оцифрована соціальна сфера може стати сферою взаємодії ботів, здатних до маніпуляцій та заточених на отримання поставленої цілі в будь-який

спосіб, в якій єдиною функцією людини залишиться пройти аутентифікацію та довести, що бот – не бот.

Література:

1. Семигіна Т. Інтеграція штучного інтелекту в соціальну роботу: практичні та освітні перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Наука та освіта в умовах воєнного часу». Дніпро, 2024. С. 122-126.

2. Tangermann, Victor. OpenAI Research Finds That Even Its Best Models Give Wrong Answers a Wild Proportion of the Time. URL: <https://futurism.com/the-byte/openai-research-best-models-wrong-answers>. Дата звернення: 12.03.2025.

3. Paul, Andrew. AI tries to cheat at chess when it's losing. URL: <https://www.popsci.com/technology/ai-chess-cheat/>. Дата звернення: 12.03.2025.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-85>

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ СТРЕСУ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ

Справка Ганна Дмитрівна

здобувач вищої освіти рівня «магістр»

за спеціальністю 053 «Психологія»

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Чернова Тетяна Михайлівна

кандидат медичних наук,

доцент кафедри психіатрії, наркології,

медичної психології та психотерапії

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Вступ. Стрес через військові дії та соціально-економічну нестабільність особливо впливає на внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, людей з обмеженими можливостями та їхні родини. Втрата безпеки та впевненості викликає хронічний дистрес, що шкодить